

Bygdirnar vinna peningin men Havnin fer avstað við teimum

– Tað er stórir mismunur gjørdur á Havnini og byggunum. Og tað ávirkar eisini orkuna hjá kommununi at gera nakað munagott fyri borgararnar, eisini á eldraðkinum, sigur Páll Vang, býráðsformaður á Tvøroyri

ÁKI BERTHOLDSEN

– Sum stóðan er tyst tað ómøguligt hjá byggunum kring landið at bota um umstøðurnar. Tí stóðan er tann at tað eru bygdirnar, sum skapa alla inntøkuna til samfelagið, men bygdirnar fáa onki aftur, tí øll inntøkan verður brúkt í Havn.

Tað segði Páll Vang, býráðsformaður á eldrasamkomuni í skúlanum í Trongisvági týskvöldið í sambandi við althjóða eldraðrið.

Páll Vang greiddi frá eldrapolitikkinum hjá kommununi og møguleikunum hjá teimum at føra eldrapolitikk.

– Men nú er tað soleiðis, at tá ið vit tosað um politikk, ber ikki til at viðgera eitt evni fyri seg, tí alt er samanhangandi, segði Páll Vang.

– Uttan iva er vinnupolitikkurin tann mest týðningarmikili. Men í seinastuni hevur nógv verið tosað um lønarpolitikk. Og í kjalarvorrinum á lønarpolitikkinum, kemur so skattapolitikkur.

– Vit vita, at nú tær almennu almennu lønirnar fóru upp, hækkaðu almennu útreiðslurnar 120 milliónir eyka um árið.

– Og tað skal so fáast til vega onkusvegna, antin við øktum inntøkum, ella økt-

um skatti, ella við sparingum.

– Nú eru so eisini sáttmálarnir á privata arbeiðsmarknaðinum gjørdir, og eisini tær lønirnar hækkaðu um 10%.

– Tilsamans eru lønarútgjaldingar í Føroyum um fýra milliardir.

– Tvs. at hesi bæði næstu árinu skulu tey, sum betala lønir, finna eina 400 milliónir eyka.

– So er at vóna, at framleiðslan fylgir við, so at meiri penngur kemur inn.

Annars eru bara tveir kostir í at velja, antin at seta avgjöld ella skattin upp.

Stórir mismunur

Páll Vang segði, at í politikkni snýr tað seg um at ráðfesta við teimum peningi, sum eru at ráða yvir.

Og í hesum sambandi kom hann inn á nakrar stórar mismunir, sum eru í Føroyum.

– Taka vit vinnuna, er tað eyðvitað, at tað skal peningur til.

– Men eitt er, sum alt ov fáir politikkarar hefta seg við, og tað er, at nú býr meiri enn 1/3 av Føroya fólki í hovuðsstaðnum.

– Hinvegin vísa hagtöluni, at ikki meiri enn 9-10% av øllum fiski, sum verður av-

reiddur í Føroyum, verður

Heilt fitt av fólki var komið saman á hugnaløtu á Tvøroyri týskvöldið, har m.a. Páll Vang greiddi frá umstøðunum hjá kommununi at føra eldrapolitikk

avreiddur í Havn.

– Sostatt verður 90-91% av av øllum fiskinum avreiddur í byggunum kring landið.

Býráðsformaðurin á Tvøroyri segði, at tað er nógvur peningur knýttur at fiskivinnuni.

– Fyri at kunna økja og endurnýggja vinnutólini, krevjast nýggj tól. Fyri at kunna útvega nýggj tól krevst peningur.

– Men tann stóri, stóri spurningurin er, hvar skal fólki, uttanfyri hovuðsstað-

in, sum stendur fyri øllum útflutninginum, fáa fatur á hesum pengunum. Tí teir eru nevniliga ikki til uttanfyri miðstaðarøkið.

– Páll Vang segði, at hann kundi ikki koma á meiri enn einar 4-5 fyrirkur uttanfyri hovuðsstaðarøkið, sum átti veruligan pening, ið kundi verið settur í nýggj vinnutól.

Hann segði, at tað hevði stóran týðning, at hava hesi viðurskiftini í huganum, tí tað slepst ikki uttanum tey, tá ið vit tosa um komm-

unalpolitikk og fíggarorkuna hjá kommununum.

Hann nevndi eisini, at skattskylduga miðalinntøkan í Havn liggur um 120.000 fyri hvørt fólki.

– Í Skúvoy er hon 45.000 krónur og í onkrari kommunu í Suðuroynni er hon ikki meiri enn 65.000 krónur.

– Samstundis eiga vit líka nógvan pening uttanlands, sum vit skylda tvs. 5-6 milliardir.

– Men tað eru bankar, stovnar og privatar fyrirkur í hovuðsstaðnum, sum eiga hendan peningin.

Páll Vang segði, at hann hevði onki imóti, at hesar fyrirkurnar áttu pening.

– Men, hvat brúka tey peningin til?, spurdi hann.

Og hann svarði sjálfur:

– Tey seta hann ikki í fiskiskip, ella í fiskavirki, ella í útflutningsvirki sum heild. Tey seta peningin í tænastufyrirkur, handlar o.a., sum í veruleikanum aftur er ein útreiðsla fyri landið.

Hann segði, at fyrr ella seinni kemur trott á peningi kring landið at gera, at føroyska samfelagið rennur seg fast.

– Hann segði, at hann var ikki ósámdur við øllum teimum seinastu fiskimálaráðharrunum, sum hava sagt, at tað er neyðugt at minka fiskiflotan, so at tey skipini sum eru, klára seg betri, enn tey gera nú.

– Men tað merkir t.d., at vit í Suðuroynni fáa ikki innflutningsloyvi til nýggj skip.

– Sostatt fáa vit ikki skapt arbeiðspláss. Og tá ið vit

ikki fáa fleiri arbeiðspláss, fáa vit heldur ikki fleiri inntøkur m.a. til kommunukassarnar.

Páll Vang segði, at tað er neyðugt, at broyting kemur í hesi viðurskifti, so at útjæðarin hórar undan.

Hann sigur, at gongdin er týðilig. M.a. mintist hann, at tá ið hann gekk í skúla, vóru um 430-440 skúlabørn á Tvøroyri. Nú eru tey ikki meiri enn 280.

– Og hyggja vit eftir aldursmansetingini, siggja vit, at aldursbólkurin ímillum 25-40 er at kalla burtur á Tvøroyri.

– Hetta hevur seg aftur m.a. í ítórði. Hann segði, at tað var ikki av tilvild, at TB er í aðru deild og at tvørafólk ongan kappróðrarbát mannaðu í fjór.

Oljan bjargar oynni

Býráðsformaðurin segði, at nú tað er blivið heilt greitt, at suðuroyingar ikki kunnu skapa fleiri arbeiðspláss í fiskivinnuni, er tað alneyðugt, at vit fáa nýggjar vinnur til oynna.

– Og eitt, sum býráðið á Tvøroyri hevur arbeitt heilt nógv við er oljuvinnan.

– Eg siggi oljuvinnuna sum bjargingina, ikki bara hjá Tvøroyri, men hjá Suðuroynni sum heild.

– Og størsta uppgávan hjá okkum verður at sannføra landsstýrið um, at suðuroyggjin, sum liggur nærmast eini móguligari oljuvinnu, má hava fyrstarætt.

– Tí fáa vit økt virksema, fáa vit meiri arbeiði, og sostatt øktar inntøkur. Og øktar inntøkur føra eisini til fleiri skattakrónur.

Fíggarligu umstøðurnar gera, at tað er avmarkað, hvat Tvøroyrar Kommuna er før fyri at gera á eldraðkinum. Men skulu umstøðurnar hjá Suðuroynni batnað, er tað neyðugt at tað koma nýggir vinnuvegir í oynna, segði Páll Vang býráðsformaður á eldrasamkomu á Tvøroyri týskvöldið